

תענית יד

שאלה: צלותא דתעניתא היכי מדכרינן?

רבי יהודה	רב יצחק	
יחיד שקיבל עליו תענית מתפלל של תענית, והיכן אומרה - בין גואל לרופא.	בשומע תפלה	
קושי	וכי יחיד קובע ברכה לעצמו?	אין בין יחיד לצבור אלא שזה מתפלל שמונה עשרה וזה מתפלל תשע עשרה. מאי יחיד ומאי צבור? אילימא יחיד - ממש, וצבור - שליח צבור, הני תשע עשרה? עשרין וארבע הוו! אלא יחיד = דקבל עליו תענית יחיד, צבור = יחיד שקבל עליו שמע מינה: יחיד קובע ברכה לעצמו!
תירוץ		יחיד = יחיד צבור = שליח צבור ודקא קשיא לך שליח צבור עשרין וארבע מצלי - בשלש תעניות ראשונות, דליכא עשרים וארבע

מסקנה שיוצאת מהתירוץ: בתעניות אמצעיות מתפללים 24 ברכות (אבל נדחה בתירוץ 3ה)

קושי על התירוץ: ולא? והא אין בין קתני; אין בין שלש ראשונות לשלש אמצעיות אלא

שבאלו מותרין בעשיית מלאכה ובאלו אסורין בעשיית מלאכה, הא לעשרים וארבע -

זה וזה שוין!

תירוץ 1: תנא ושייר.

דחיית התירוץ: מאי שייר דהאי שייר? ותו: והא אין בין קתני!

תירוץ 2: אלא: תנא באיסורי קא מיירי, בתפלות לא מיירי.

תירוץ 3: ואי בעית אימא: באמצעייתא נמי לא מצלי עשרים וארבע.

קושי על תירוץ 3: ולא? והתניא: אין בין שלש שניות לשבע אחרונות אלא

שבאלו מתריעין ונועלין את החנויות. הא לכל דבריהן - זה וזה שוין!

המשך הקושי: וכי תימא הכי נמי תנא ושייר - והא אין בין קתני!

טיעון נגד הקושי: ותסברא אין בין דוקא? והא שייר תיבה!

דחייה: אי משום תיבה - לאו שיורא הוא. מילי דצינעא - קתני, מילי

דבפרהסיא - לא קתני.

חיזוק לקושי: אמר רב אשי: מתניתין נמי דיקא, דקתני: מה אלו יתירות על

הראשונות? אלא שבאלו מתריעין ונועלין את החנויות, אבל בכל דבריהן זה וזה שוין.

המשך החיזוק: וכי תימא הכא נמי תנא ושייר - והא מה אלו קתני!

קושי על החיזוק: ותסברא מה אלו דוקא הוא? והא שייר לה תיבה!

דחיית הקושי: אי משום תיבה - לאו שיורא הוא, משום דקא חשיב לה

באידיך פרקא.

מסקנה שיוצאת מהדחייה האחרונה שבכך מקשה על הטיעון נגד הקושי קודם: השתא

דאתית להכי - עשרים וארבעה נמי לאו שיורא הוא, דקתני לה באידיך פירקא.

מאי הוי עלה?

רב שמואל בר ססרטאי ורב חייא בר אשי אמר רב	ורב אשי אמר משמיה דרבי ינאי, בריה דרבי ישמעאל
בין גואל לרופא	בשומע תפילה והלכתא: בשומע תפילה.

תני חדא	תניא אידך	תניא אידך
עוברות ומיניקות - מתענות בראשונות ואין מתענות באחרונות	מתענות באחרונות ואין מתענות בראשונות	אין מתענות לא בראשונות ולא באחרונות
אמר רב אשי: נקוט אמצעייתא בידך, דמיתרצון כולהו		

מה אלו יתירות על הראשונות אלא שבאלו מתריעין ונועלין את החנויות.
במאי מתריעין?

רב יהודה	רב יהודה בריה דרב שמואל בר שילת משמיה דרב
בשופרות	בעננו
קא סלקא דעתן מאן דאמר בעננו לא אמר בשופרות, ומאן דאמר בשופרות לא אמר בעננו, והתניא: אין פוחתין משבע תעניות על הצבור שבהן שמונה עשרה התרעות, וסימן לדבר: יריחו. ויריחו שופרות הוה, ותיבתא למאן דאמר בעננו!	
אלא: בשופרות - דכולי עלמא לא פליגי דקרי לה התרעה. כי פליגי - בעננו;	
ומר סבר: לא קרי לה התרעה	מר סבר: קרי לה התרעה
אבל בעננו לא	כל שכן בשופרות

קושי על הגישה שרואה עננו כהתרעה: והתניא: **ושאר כל מיני פורענויות המתרגשות, כגון חיכוך, חגב, זכוב, וצירעה, ויתושין, ושילוח נחשים ועקרבים - לא היו מתריעין אלא צועקין.** מדצעקה בפה - התרעה בשופרות!

תירוץ: תנאי היא; דתניא: **על אלו מתריעין בשבת: על עיר שהקיפוה גייס או נהר, ועל ספינה המטרפת בים. רבי יוסי אמר: לעזרה, אבל לא לצעקה.** במאי? אילימא בשופרות - שופרות בשבת מי שרי? אלא לאו - בעננו, וקרי לה התרעה, שמע מינה.

האם אפשר לגזור תענית לאחר סיום 13 תעניות?

רבי אמי	אמר רבי אבא בריה דרבי חייא בר אבא
הרי אמרו אין מטריחין את הצבור יותר מדאי ברייתא להקשות: כשאמרו שלש וכשאמרו שבע - לא אמרו אלא לגשמים, אבל לשאר מיני פורענויות מתענין והולכין עד שיענו	הכי אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן: לא שנו אלא לגשמים, אבל לשאר מיני פורענויות - מתענין והולכין עד שיענו מן השמים
תירוץ: תנאי היא; דתניא: אין גוזרין יותר משלש עשרה תעניות על הצבור, לפי שאין מטריחין את הצבור יותר מדאי, דברי רבי. רבן שמעון בן גמליאל אומר: לא מן השם הוא זה, אלא מפני שיצא זמנה של רביעה.	ברייתא לחזק: תניא נמי הכי: כשאמרו שלש וכשאמרו שבע - לא אמרו אלא לגשמים, אבל לשאר מיני פורענויות מתענין והולכין עד שיענו

שאלה: שלחו ליה בני נינוה לרבי: כגון אנן, דאפילו בתקופת תמוז בעינן מטרא, היכי נעביד? כיחידים דמינן או כרבים דמינן? כיחידים דמינן - ובשומע תפלה, או כרבים דמינן ובברכת השנים?
תשובה: שלח להו: כיחידים דמיתו, ובשומע תפלה.

קושי: מיתבי, אמר רבי יהודה: אימתי - בזמן שהשנים כתיקנן וישראל שרוין על אדמתן, אבל בזמן הזה - הכל לפי השנים, הכל לפי המקומות, הכל לפי הזמן!
תירוץ: אמר ליה: מתניתא רמית עליה דרבי? רבי תנא הוא ופליג.

מאי הוי עלה?

רב נחמן	רב ששת
בברכת השנים	בשומע תפלה. והלכתא: בשומע תפלה